

Media en Internet

De opmars van het Internet gaat snel. Er wordt steeds meer verkocht via het Web, er zijn proeven gaande met digitale democratie, er zijn steeds meer interactieve spelletjes en testen te vinden, en het bukt er van de informatie: welke kampeerplaats zijn er in Overloon? Wat noteert de Nikkei-index op dit moment? Op welke datum schudde de Israëlische premier Jitschak Rabin voor het eerst de hand van PLO-leider Jasser Arafat? Het is allemaal te vinden. Aan journalisten is deze Internet-revolutie niet ongemerkt voorbijgegaan.

MARTIJN ROESSINGH*

Voor een journalist en zijn werkgever -in dit geval Radio Nederland Wereldomroep (RNW)- zijn er zeker drie aspecten aan Internet: het is een bron van gegevens, het is een alternatief voor de huidige media, en het is een plek om de eigen informatie kwijt te kunnen. De Wereldomroep heeft een omvangrijke eigen site op Internet (zie site 1 in kader). Daarop zijn uiteraard veel gegevens te vinden over de radiouitzendingen via de kortegolf en satelliet, zoals frequenties, uitzendtijden, en programmering. Ook zijn er consumententesten van wereldontvangers en bevat de site informatie over Nederland (zoals een serie foto's en de tekst van het Wilhelmus) en over Europa (Europese Unie, euro et cetera). Daarnaast komt het journalistieke werk aan bod, met radiodocumentaires en de neerslag van onderzoek dat door journalisten van RNW is verricht. Er zijn via de site fragmenten te horen in *Real Audio* en in de weken voor de verkiezingen van 6 mei

was er bijvoorbeeld een interactief spel om de eigen politieke voorkeur te bepalen. Verder zijn er pagina's met het dagelijkse nieuws, die ieder kwartier worden verversd (2). Ruim zeventig procent van de ruim één miljoen hits die per maand op de RNW-site worden geregistreerd betreft de nieuwspagina's. Een keer per etmaal worden de berichten bovendien gratis per e-mail toegezonden aan mensen in binnen- en buitenland. Uit de reacties blijkt dat emigranten of mensen die enkele maanden werken in het buitenland het zeer op prijs stellen om iedere dag zo'n Internet-krant in de e-mail bus te ontvangen.

RNW zal de komende maanden meer mogelijkheden van het Internet gaan benutten. Op korte termijn zullen links worden geplaatst naast het actuele nieuws, die verwijzen naar commentaren, achtergronden en dossiers. Die links zullen deels bij teksten uitkomen en deels bij items in *Real Audio*. Wat dat laatste betreft kan het gaan om delen van de reguliere radiouitzending (ooggetuigeverslagen bijvoorbeeld, of bijdragen van correspondenten) die via het Internet kunnen worden afgespeeld, maar ook zullen speciale bijdragen worden gemaakt voor de webpagina's. Naarmate het Internet sneller wordt komen ook video-beelden in aanmerking voor distributie via het net. En dat is vermoedelijk nog maar het begin.

PERSPECTIEF

Uit vrijwel alle landen ter wereld staan kranten, radio- en televisiezenders op het Web (3). Die bieden soms veel actueel nieuws en bijna altijd nuttige commentaren en achtergrondartikelen. Voor journalisten heeft dat een aantal voordelen. Zo worden er vaak analyses geboden van gebeurtenissen die helpen ontwikkelingen in andere landen te begrijpen vanuit het lokale perspectief. Het is door Internet mogelijk een oneindige serie 'abonnementen' te hebben op bijvoorbeeld Zuid-Amerikaanse kranten, die de plaatselijke discussies en argumenten weergeven. Geen echte vervanging van observatie ter plaatse, maar voor de redacteur een aangename toevoeging aan gesprekken met deskundigen hier in Nederland, of met correspon-

den in de betreffende landen. En een inhoudelijke verbreding in vergelijking met de vaak Westers georiënteerde internationale persbureaus als Reuters (Brits), AP (Amerikaans) of AFP (Frans).

Daarnaast is Internet een bijkans onuitputtelijke bron voor meer gespecialiseerde informatie. Voor de handige websurfende journalist is bij het natrekken van feiten een zorgvuldig opgebouwde lijst met bookmarks nu al even nuttig als het beroemde knipselarchief. Het gebeurt regelmatig dat kleine informatie even snel moet worden opgezocht (bijvoorbeeld het bovengenoemde voorbeeld van Rabin en Arafat, of de namen van de ministers in het eerste kabinet-Lubbers). Maar er zijn ook handige databases te vinden over uiteenlopende actuele zaken: de in behandeling zijnde wetsvoorstellen in de Tweede Kamer (4), biografieën van parlementariërs (5), recente ontwikkelingen in allerlei rampgebieden (6), regionaal nieuws (7), kaarten en atlanten (8), et cetera. Op individuele basis nemen journalisten daarnaast vaak deel aan *Usenet*-groepen, waar zeer specifieke discussies kunnen worden gevoerd met deskundigen uit de hele wereld over de meest uiteenlopende dossiers.

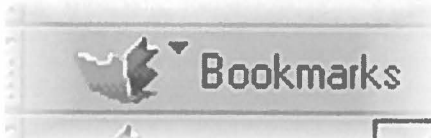
Met bookmarks is het overigens hetzelfde als met de manier waarop je krantenknipsels archiveert: hoe beter het lijstje en de systematiek, hoe groter het nut. Het belangrijkste bezwaar aan Internet is namelijk het tijdrovende karakter. Tijdens spitsuren is het nauwelijks mogelijk snel een pagina te downloaden en zoekmachines blijken er bovendien niet altijd in te slagen een goed beeld te geven van de wereldwijd aanwezige web-pagina's. Gegeven de tijdsdruk waaronder veel journalistieke bijdragen tot stand komen is dat een enorme handicap.

UITHOLLING

Ondanks het relatief recente karakter van Internet is de impact ervan al buitengewoon groot. Televisie, om maar wat te noemen, heeft er aanzienlijk langer over gedaan om een medium te worden waarmee grote delen van de bevolking vertrouwd waren. Bij sommigen,

ook op allerlei redacties, roept de snelheid waarmee Internet het dagelijks leven pene- treert, de vraag op of de functie van de tradi- tionele media niet wordt uitgehold. Een te- rechte vraag, want tot op zekere hoogte is dit natuurlijk het geval.

Voor Nederlanders in het buitenland bijvoor- beeld -de belangrijkste doelgroep voor de We- reldomroep- gold vroeger dat het radio-pro- gramma dat krakend en fluitend via de kortegolf binnenkwam, de enige actuele bron van informatie was. De post uit Nederland kwam te laat binnen, en de lokale krant in de binnenlanden van Sudan bleek nauwelijks iets te melden over Europa, laat staan over Neder-

land. Hoewel er de afgelopen jaren al eerder nieuwe mogelijkheden waren bijgekomen, zo- als satelliettelevisie of (met enige vertraging) de weekeditie van het NRC, was luisteren naar de radio de belangrijkste manier om op de hoogte te blijven van het thuisfront. Met name door de grote variatie aan mogelijkheden ont- wikkelt Internet zich nu tot een reëel alterna- tief. Mits elektriciteit en een telefoonlijn aan- wezig zijn, uiteraard, en dus vooralsnog uitsluitend voor mensen die in het buitenland wonen en/of werken.

Dat is gelijk de eerste geruuststelling voor me- dewerkers van de Wereldomroep: voorlopig

hebben vakantiegangers en reizigers nog wei- nig aan Internet. Zij blijven aangewezen op de radio als bron van informatie, wat ook blijkt uit de stabiele luistercijfers. Er is nog een ander as- pect aan Internet dat gunstig uitwerkt voor ra- dioproducenten als RNW: de manier waarop de informatie wordt aangeboden op Internet lijkt meer op televisie dan op radio. Beelden domineren, en het zappen is onder de naam surfen tot ultieme bezigheid verheven. Uit on- derzoek komt dan ook naar voren dat de tijd die meer wordt besteed aan het Internet niet ten koste gaat van luisteren naar de radio, maar van kijken naar de televisie.

Voor journalisten is er nog een derde aspect dat geruuststellend werkt: naarmate Internet be- langrijker wordt als overbrenger van infor- matie, wordt de rol crucialer van mensen die de informatie ordenen. Waarom zelf al surfend het zoekwerk verrichten als een redactie van een site op jouw thema (bijvoorbeeld minia- tuur-auto's, fruitbomenkweek of onderwater- hockey) de belangrijkste items selecteert, in zijn context plaatst, voorziet van links, en eventueel van gesproken commentaar of beelden. Inter- net is niet alleen een maatschappelijk fenomeen waarover vaker geschreven moet wor- den (wat maar weer blijkt uit dit stukje), maar ook een journalistiek produkt waarop redactio- neel werk moet worden verricht. Internet is een medium, kortom, dat eerder een aanvul- ling dan een vervanging is van de bestaande media.

*Martijn Roessingh is journalist bij Radio Nederland Wereld- omroep

Enkele sites:

- 1) www.rnw.nl
 - 2) www.rnw.nl/nieuws/index.html
 - 3) Uitstekende overzichten: www.dds.nl/~kidon, www.newsindex.com, of www.euronet.nl/users/ad-sysco
- Een handvol interessante sites:
- 1) www.omroep.nl, www.pa-rool.nl, www.volkskrant.nl, www.nrc.nl, www.tele-graaf.nl, ad-caribbean.com, news.bbc.co.uk, cnn.com
 - 2) www.parlement.nl/doc/rec/hfdframe/rec001
 - 3) www.dds.nl/~pdc/9223000/t/gawie.html
 - 4) www.notes.reliefweb.int
 - 5) bijvoorbeeld www.centraleurope.com of www.dds.nl/~pressnow (over de Balkan)
 - 6) www.kartoserver.frw.ruu.nl/html/staff/oddens/oddens.html

Wereldomroep in Hilversum. Foto: Peter Gramberg